

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**SZERKESZTI-AZ-UNIO-D-TAGJAIBOL-
ALAKULT-SZERKESZTOBIZOTTSAG
CUPRINSUL**

Zilele de lucru.

Comunitate de muncă a Lojelor Ioanite din România.

Fr.: V. Ch.: Asistența minorilor.

Fr.: E. Sz.: Datele francmazonie față de tinerime.

Fr.: E. G.: Bunătatea și îndătorile în francmazonerie.

Masoneria din țară. Știri. Posta redacției.

TARTALOM

Munkanaptár.

Romániai jánosrendű páholyok munkaközössége
dr. Ch. V. t.: Fiatalok tanácsadója.

Sz. J. t.: Szabadkőműves feladatok az ifjuság
kérdésével szemben.

G. U. t.: A jószág és kötelesség
a szabadkőművességben.

Belföldi szabadkőművesség.

Hírek a nagyvilágból. — Szerkesztői üzenetek.

INHALT

Arbeitskalender.

Die Arbeitsgemeinschaft der Johanniten -
Logen von Rumänien.

Br.: Dr. V. Ch.: Die Jugendberatung.

Br.: E. Sz.: Frm. Aufgaben in der
Jugendfrage.

Br.: E. G.: Güte und Pflicht im
Freimaurertum.

Die Freimaurerei im Inlande. — Nachrichten
aus aller Welt.

MUNKANAPTÁR

A Romániai Nemzeti Nagypáholy Jánosrendi Szövetségének védelme alatt dolgozó t. és t. páholyok munkarendje

Unio

Cluj—Kolozsvar keletén. Helyiség: Str. Baba Novac 3. — Munkanapjai: Minden hó első és harmadik szerdáján este 8 órakor. Páros szerdákön értekezlet — Profáncim: Zipszer Alajos str. Baba Novac 3.

Aurora

Braşov—Brassó keletén. Helyisége: Str. Principele Carol 9. — Munkanapjai: Minden második hétfő este 9 órakor. Közbeső hétfőn értekezlet — Profáncim: Dr. Fischer Gyula orvos, str. Reg. Carol 69.

Traian

Braşov—Brassó keletén. Helyisége: str. Principele Carol 9. — Munkanapjai: Minden szerdán este 8 órakor. — Profáncim: dr. Ioan Hozan Str. Reg. Carol No. 56.

Zu den drei Säulen

Braşov—Brassó keletén. Helyisége: Strada Noua 27. — Munkanapjai: Minden kedden este 8 órakor. Profán címe: Ludovic Servacius, ny. subprefect, Braşov.

Concordia

Arad keletén. Helyisége: Bulv. Gen. Dragalina 30. — Munkanapjai: Minden pénteken este fél 9 órakor. — Profán címe: Dr. Szöllössi Zsigmond ügyvéd, Arad, Str. Regina Maria 3.

Bethlen Gábor

Târgu-Mureş—Marosvásárhely keletén. Helyisége: Str. Ştefan cel Mare 83. — Munka-

napjai: Minden hó első és harmadik hétfőjén este 8 órakor. — Profáncim: Dr. Péterfi István orvos, Piaţa Reg. Ferdinand 32.

Bihar

Oradea—Nagyvárad keletén. Helyisége: Alea Romei 2 sz. II. em. Munkanapjai: Minden hó első és harmadik hétfőjén este 7 órakor. Páros hétfőkön értekezlet. — Profáncim: Dr. Edelman Menyhért orvos, Rimánóczy-ucca 12.

Pax

Timişoara—Temesvár keletén. — Helyisége: Bulv. Reg. Ferdinand, Palatul Lloyd — Lloyd palota. — Munkanapjai: Minden hó második és negyedik hétfőjén este 8 órakor. Páratlan hétfőkön tisztii értekezlet. — Profán címe: Rosenthal Mór ügyvéd, Timişoara, Bulv. Reg. Maria No. 6, Magántyű.

Die Arbeit

Bucureşti—Bukarest keletén. Helyisége: A nagypáholy str. Câmpineanu 45 szám alatti helyiségben dolgozik. — Munkanapjai: Minden hétfőn este 9 órakor. A hó első hétfőjén értekezlet. — Profán címe: Ernst Heitz, Direktor der „Otelul Böhler“, Bucureşti, I. B-dul Domnului 1.

Kölcsey (Satumare—Szatmár),

Tisza (Sighetul-Máramarossziget) és **Hunyad** (Deva—Déva) átszervezés alatt.

Szabadkőműves-irodalom

Lennhoff Eugen: *Die Freimaurer. Ihre Geschichte, Organisation und ihr heutiges Wirken*, 476 Seiten und 107 Bilder.

Brosch. Rm. 14.—, Ganzleinen Rm. 17.—

Gaston Martin: *Le Franc = Maçonnerie* Frs. 12.—

O. Caspari: *Die Bedeutung des Freimaurertums V. Ungar B.*

A. Daiber: *Elf Jahre Freimaurer (Logen Geheimnisse)* Rm. 1.—

Geischer: *Die Freimaurerei, ihr Wesen und Wirken* Rm. 1.—

Horneffer: *Die Freimaurerei* Rm. 1.20

Keller: *Die Freimaurerei aus „Natur und Geisteswelt“* Rm. 2.—

Neumann: *Die Freimaurerei* Rm. 1.20

L. de Ponciu: *Hinter den Kulissen*

I. Das Freimaurertum der Revolution Rm. 3.50

II. Judentum und Weltumsturz Rm. 4.—

Schwarz—Bostonitsch: *Die Freimaurerei*

Ihr Ursprung, ihr Geheimnisse, ihr Wirken-illust. Rm. 720.

Das Geheimniss des Freimaurers von einem Bruder Meister Rm. 5.—

Leadbeater: Das Verborgene Leben in der Freimaurerei Rm. 15.—

Heinichen: **Die Grundgedanken der Freimaurerei im Lichte der Philosophie** Rm. 5.60

Az itt felsorolt művek megrendelhetők a „Testvériség“ kiadóhivatala utján.

Kiadó

TESTVÉRISÉG

KÉZIRAT SZABADKÖMŰVESEK SZÁMÁRA

Romániai jánosrendü páholyok munkaközössége

A Testvériség áprilisi száma hirt adott már a Kolozsvárra, április 23. és 24.-re összehívott páholyközi értekezletről, melyet a négy nyugati jánosrendü páholy nagyváradi páholyközi értekezletének megbízásából az Unió rendezett meg. Az értekezlet határozatából a kétnapos tanácskozás jegyzőkönyvét a kolozsvári munkaközösségi központ egy héten belül szétküldötte ugyan a Jánosrendü Szövetség fennhatósága alatt dolgozó pp-~~nak~~, de az esemény nagy jelentőségére való tekintettel a Testvériségnek is foglalkoznia kell a megbeszéléseken kikristályosodott eredményekkel.

Az aradi Concordia h. főmestere sorsdöntő jelentőségűnek mondotta ezt az összejövetelt a romániai jánosrendü szkség életében. A jelenlevők valamennyien egyetértettek ebben. A megbeszélések egész lefolyása, emelkedett szelleme, magas színvonalu vitái a kételkedőket és ingadozókat is mélységesen meggyőzheték arról, hogy a jánosrendü szkségnek ezen a területen rendeltetése van s hogy az erők kellő összefogása esetén ennek a rendeltetésnek képes lesz megfelelni is.

Három kérdés szerepelt az értekezlet tárgysorozatán. Ezek elseje a szorosabb munkaközösség megalakításának kérdése. Szükség van-e egyáltalán a munkaközösségi szerv közbeiktatására a szövetségtanács és a páholyok közé?

A aggodalmak, amelyeknek néhány kiküldött szks őszinteséggel adott kifejezést, két mag körűt csoportosultak. Az alkotmány sérelmét vélték látni egyesek abban, hogy a szövetségtanácson kívül — ha még olyan kötetlen formában is — még egy páholyközi képviselői szerv létesüljön, mely netán a szövetségtanácshoz hasonló jogkört vindikálna magának. Voltak akik a h. nagymester távolmaradásának is ebben keresték az okát.

Ezek az aggodalmak hamarosan eloszlottak, szinte maguktól. A szövetségtanács képviselőjében megjelent kancellár t. felvilágosításai, de magának Servatius h. nagym. t.-nek megleghangu levele mindenkit meggyőztek, hogy Brassóban egyáltalán nem értették félre a nyugati négy páholy nyíltszívű és csak a szks kötelességteljesítés vágyától fűtött kezdeményezését. Az értekezlet mélyen fájlalta, hogy a h. nagymester t. halaszthatatlan magánügyei miatt nem vehetett ezuttal részt a megbeszéléseken, mert az ő tisztult bölcsessége és nagy tapasztalatai bizonyára az eredmény kialakulásában és formában öntésében nagy segítséget és támaszt jelentettek volna. Maga a lényeg: a pp szorosabb lelki és munkaközösségbe tömörítése, mely valamennyi jánosrendü páholyból csaknem egyidejűleg kicsendült óhajítás, már akkor teljes jóváhagyásával találkozott, mikor a temesvári közös Jánosünnepen olyan nyomatékkal hangsúlyozta ki a testvéri szolidaritás elmélyítésének szükségességét.

Figyelmeztető szavát abban a tekintetben a h. nagym. t sem hallgatta el levelében, hogy a meghozandó határozatoknál legyen figyelemmel az értekezlet a napjainkra súlyosan nehezedő gazdasági válságra. Ezen a ponton találkozott az aggódók másik csoportjával, mely attól tartott, hogy a sűrű találkozásokat az anyagiakban meggyengült pp nem fogják birni költséggel sokáig. Az értekezlet számolt és leszámolt ezekkel a nehézségekkel. A páholyközi értekezletek számát évente legalább háromban szabta meg és ezeken egy-egy páholy kiküldötteinek számát lehetőleg 2-3, de esetleg csak egy személyre korlátozta. Ha minden páholyunkán az özvegypersély mellett valamennyi jelenlevő fejenként csak öt lejjel adakozik egy ecélra gyűjtendő alap javára — ajánlotta az egyik hozzászóló — három kiküldetés költségei bizvást előteremthetők lesznek a ft jelentékeny megterhelése nélkül. Azt egyértelműleg valamennyi résztvevő elismerte, hogy a lelki közösség megteremtése szempontjából ezek a találkozások más és más keleten évente háromszor is felbecsülhetetlen jelentőségűek. Az Unió neofitái közül az első napi értekezletet bezáró diszmunán főbben kipirult arccal hangoztatták, hogy most látták csak meg igazán: van szabadkőművesség Erdélyben és vannak a testvéri láncnak céljai, amelyekért az egész férfi odaadásával dolgozni, küzdeni érdemes. Ugyanilyen súlyos estek a latba a fiatalabb kiküldöttek felszólalásai, akik előtt a cselekvés lehetőségének perspektíváit nyitotta meg az értekezlet. Kijelentették, hogy tele vannak munkakészséggel, de mindeddig azt kellett érezniök, hogy a munkatér hiányzik számukra. Az idősebb ft pedig magukat látták igazolva ezekben a felszólalásokban, hiszen ők hirdetik, hogy „engedjétek hozzánk a fiatalokat, mielőtt elődeik, a régi szkség elveszne a mult öregségében“ s akik azt láthatták, hogy munkára és cselekvésre jól felkészült fiatalság fogja kipótolni az ő egyre gyérülő soraikat. Az őszintén feltárt aggodalmak arra voltak különösképpen jók, hogy elosztásuk rendjén mind tisztább, mind világosabb körvonalakat kapjon a munkaközösség rendeltetése, tevékenységi és hatóköre. Tisztázódott, hogy egy ilyen kötetlen szerv semmiképpen sem kerülhet ellentétbe a szövetségtanács alkotmányban körülírt hatáskörével. Nem hoz határozatokat, nem készít felelősségteljes érvényű programokat, nem akar sem irányítani, sem vezetni. Az eszmék és tervek érlelő kohója kíván lenni csupán, melybe az egyes pp-ból betorkollanak a kezdeményezések nyersanyag-patakjai, melyek a helyi viszonyok bányáiból bukkannak elő. Itt aztán megindulhat magas hőfokon a kiválasztó és kitermelő munka, mely javaslatok és indítványok formájában juttatja el a kiolvasztott ércet, további tetszés szerinti felhasználás végett, az egyes műhelyekhez és a szövetségtanácshoz. A szövetségtanács joga marad továbbra is, hogy a kiolvasztott anyag mikénti felhasználását illető utasítást adjon az egyes műhelyeknek, melyek azt a vett parancsnak és a helyi viszonyoknak megfelelően dolgozzák fel s értékesítik a helyenként rendelkezésre álló lehetőségek szerint. A munkaközösség gondoskodik arról, hogy minden műhely kemencéjében állandó tűz égjen, mely mindig kellő izzásra hevítve várja a szövetségtanács parancsait a munkára. Éltető ritmust visz az egymástól földrajzilag olyan távoleső munkahelyek életébe ez a kötetlen új szerv, mely éppen mert kötetlen, nem is merevedhetik el s nem is merevítheti el a folyton lüktető élet-tovaremegését az élő lánc vérkeringésében.

Ez a ritmus állandó gyakorlatban tartja mindazokat a szks erényeket, melyek egymásika könnyen elsorvad, kellő foglalkoztatás híján. Jóság, önzetlenség, aldozatlkészség, megfontolt bölcsesség az elhatározásban, erő és szépség a kivitel mikéntjében: csak úgy lehetnek állandóan résen, ha állandó munka futószalagja robot előttük s nem lesz alkalmuk és módjuk a fájdalmas lemondás hang-

ján elsóhajteni az alkonyat óráiban, hogy „ezt a napot megint elveszítettem.“

Azért voltak sorsdöntők a kolozsvári napok, mert az áramkör a testvérpályolyok között ezeken a napokon vált teljessé. Itt futotta át a cselekvési vágy vilányaráma elsőizben az egész jánosrendű szkséget. Ebben a felvillanyozott légkörben bonthattak szárnyat a tennivalók. Sajtót a szks gondolatnak, hogy végre a legszeleesebb profán rétegekre is megtalálja a befolyását! A békekötések utáni tizenharmadik esztendőben elérkezett az ideje, hogy az igazi békehangok is szót kérjenek és szóhoz jutni igyekezzenek. Hiszen a magunk szük körében elhangzó nemes elgondolások és szép tervek éppen azokhoz nem tudnak eljutni, akiknek számára születtek a szívben és az agyban.

A világosság nem arravaló, hogy véka alá rejtsek, hanem hogy égjen és világoljon mindeneknek. Legelső sorban az ifjuságnak, mely egy tévelygő korszak labdajátéka ma még. Amely nem lát célokat, nem lát kivezető utakat s mert biztosat nem lát, kap sokszor a legbizonytalanabbhoz. Erős horgony a fiatal, cselekvésre kész lélek s nem lát szírtet ezen a viharzó tengeren, melybe megkapaszkodva legalább a puszta létét biztonságban tudná. Ezért vált a kolozsvári értekezletnek a munkaközösség megalkotásán tul két másik, csaknem egyenlő fontosságú programponjtjává a sajtó és az ifjuság kérdése.

A sajtó ügyét egyik lelkes nagyváradi testvérünk vándorapostolként ismertette már a különböző keleteken. Az értekezlet nagy lökést adott ennek a mai gazdasági viszonyok közepette nehezen vajudó tervnek. Ma már a szks napilap körvonalai vetítődnek föl a látóhatárra s a munkaközösség által megbizottak serényen dolgoznak az elgondolás gyakorlati formákba öntésén. A részleteket ismertetni korai volna, de a legközelebbi páholyközi értekezlet már teljes képet kaphat.

Az ifjuság kérdéséről elhangzott előadás javaslataival egyetemben a Testvériség mai számának más helyen olvasható, kapcsolatban az ifjusági tanácsadó felállításáról szóló kezdeményezéssel, mely még az Unió műhelyében is csiszolásra vár, éppezért csak tájékoztató jelleggel bir. Az Unió gyermeknyaralattási akcióját ismertető előadást, mely hasonló kezdeményezések mintájául szolgálhat, a Testvériség juniusi száma fogja hozni.

Szabadkőműves évfordulók április-május hónapban

Voltaire felvétetett 1778. április 7-én.

Franklin Benjamin, az amerikai szabadságharc egyik legmarkánsabb alakja, felvétetett Voltaire-rel egyidőben, meghalt 1790. IV. 24-én.

Bonaparte József, Napoleon testvére, 105 áprilisában vétetett fel a szövetségbe, melynek később nagymestere lett.

Isaac Adolf Cremieux, philanthrop, az Alliance Isr. megalapítója szül. IV. 30.

Rousevelt Tivadar, amerikai közt. elnök, felv. 1901. IV. 21.

Kossuth Lajos meghalt 1892. IV. 27-én.

1738. IV. 28-án bocsátja ki XII. Clemens pápa az első bullát a szabadkőművesek ellen: „Ineminenti“.

1884. IV. 16-án jelenik meg XIII. Leo pápa éles hangú bullája „Humanum genus“.

Voltaire meghalt 1778 V. 30-án.

Robert Burns, híres skót költő, felv. 1787: V. 19.

Lafayette generális, Washington kortársa, meghalt 1834. V. 22-én.

Kossuth Lajos, mint a 133. számú Cincinnatii páhly tagja, 1852. május 10-én mondotta a Massachusetts Nagypáholyban sokszor idézett híres beszédjét.

I. Vilmos. Németország első. császára, felv. 1840. V. 22-én.

Fessler, híres szabadkőműves író, a róla elnevezett rendszer megalapítója, szül. 1756. V. 13-án

Johann Gottlieb Fichte, német filozófus, szül. 1772. V. 19.

Giuseppe Mazzini, olasz szabadsághős, megh. 1880. május 6-án.

Lipót, Albany hercege, Viktória királynő legkisebb fia, felv. 1874 V. 1.

Abd el Kader, buzgó szabadkőműves, meghalt 1883. V. 23-án, Damaskusban.

1751. május 18-án jelent meg XIV. Benedek pápa „Providas“ kezdetű bullája a szabadkőművesség ellen.

Fiatalok tanácsadója

Az Unio □ 1932 április 23-án tartott disz munkáján, melyet a jánosrendi □□ kiköldötteinek tiszteletére rendezett, dr. Ch. V. t. tartott fenti címmel előadást arról a Kolozsváron felállítani tervezett intézményről, mely Ch. V. t. kezdeményezésére és az Unio teljes támogatásával előkészítés alatt áll. Az előkészítés munkája annyira előrehaladt már, hogy még e hónapban a profán társadalom vezetőiből összehívott értekezlet határozni is fog az intézmény megvalósításáról.

A Fiatalok Tanácsadója (Jugendberatuug) különösen Németországban és Ausztriában már jóideje működő intézmény, mely máris nagyon szép eredményekre tekinthet vissza.

A szóbanforgó intézmény nem anyagi segítséget akar nyújtani az ifjuságnak. Hivatása az lenne, hogy a hozzáfutóknak tanácsot, orvosi felvilágosítást és vigaszt nyújtson olyan esetekben, amikor — és ez oly sokszor szokott megtörténni — nem fordulhatnak sem szüleikhez, sem tanárukhöz, sem munkaadóikhoz, mert vagy félnek tőlük, vagy nincs meg a szükséges bizalmuk hozzájuk, vagy épenséggel nincsenek tanácsadók és emiatt és más nem érdekelt tanácsadók hiányában olyan sokszor kétségbeesett lépésekre szánják rá magukat, minek következtében egész életükre szerencsétlenek lesznek és növelik azok számát, kik az emberi társadalomnak csak terhére vannak. Nyilvánvaló tehát, hogy ezen intézmény megalapításához nincs szükség pénztökére, egyedül csak erkölcsi tökére, nagyon sok jóakaratra és felebaráti szeretetre.

Az esetleges összegyűjtendő összegek arra lesznek szükségesek, hogy az orvosi segély nyújtást hatékonyabbá tegyünk, hogy az iskolákban és műhelyekben kifejtendő propagandához szükséges eszközöket megszerezhessük, hogy az ifjuság tudomást szerezzen az intézményről.

A mi esetünkben nem is lehet szó pénzsegélyről, mert célunk a 14—21 éves gyerekekkel való foglalkozás és nem a szegény családok gyerekeiről való gondoskodás, kik talán élelemben és ruhaneműekben hiányt szenvednek.

Nem mondom, hogy abban az esetben, ha intézményünk váratlan lendületet venne — ami kívánatos volna — nem foglalkoznánk ezen szerencsétlen gyermekek sorsával, élelem és ruhaneműek kiosztása, nyaraltatás megszervezésével és neveltetésük megkönnyítésével akár a szülői házban, akár más vidékre való csereakció segítségével, stb. stb.

Az elmondottak alátámasztására hadd idézzem WEIL KLÁRA, berlini városi tanácsosnak a „Landesjugendamt“ 1928 évi közgyűlésén mondott szavait:

„Megszeretném óvni Önöket egy nagy tévedéstől. Ha országutat, vasutat, vagy gyárat építünk, az eredményt 1= 2= 3 év alatt már látjuk. Az ifjuságnak védelme és egészségi érdekében kiadott összegek azonban csak fél, esetleg csak egész emberöltő után hozzák meg a kívánt eredményt. Ovakodjunk, tehát a gondolattól, hogy ezek a kiadások és munka, haszonnélküliek és eredménytelenek csak azért, mert nem látjuk az azonnali eredményt. Ne dugjuk homokba fejünket. Nincs egészségesebb tőkebefektetés, mint az ifjuság védelme. a gyerekek és a népesség java érdekében történt tőkebefektetés, mert ez a tőke olyan kamatot hoz, amilyent még a legnagyobb haszonnal dolgozó vállalatok sem hozhatnak.“

Ezek után egész joggal kérdezhetik tőlem, mi is az a megalakítandó intézmény és mit értek én az „Ifjusági Tanácsadás“ alatt?

A kérdésre válaszul azokból a beszédekből idézek, amelyeket a bécsi Jugendberatung alapítói tartottak az 1929 évi alapító közgyűlésen.

Dr Frankl Victor az Ifj. Tanácsadó vezetője a következőket mondja :

„Az ifjúság lelki szenvedése tény. A pubertás idején a serdülő korban mennek végbe az emberben azok a csodálatos átalakulások, mint a festi megérés, aztán, gondoljunk csak az iskolai ifjúságra, hirtelen kiszabadulás az iskola padjaiból és belevetődés az életfentartás küzdelmes harcába; végül a nemi ösztön felépése, amelynek a tapasztalatlan nem tud megfelelő magyarázatot adni. Mindezek általános lelki megrázkódtatásokat okoznak, a serdülőkor válságát. Gyakori eset, hogy ez a válság különböző katasztrófákra, de nagyon gyakran öngyilkossági kísérletekre vezet. Nagyon fontos, hogy mit tehetünk ilyen esetekben, hogy az ifjúságot eltérítsük elkeseredett lépések megtételétől. Adjunk alkalmat, hogy az ifju ember kiönthesse lelkét, hogy meggyónhasson egy tanácsadónak, akiben teljes bizalma van. A szülők, tanárok, stb. megmagyarázhatatlan okok miatt és amint a tapasztalat megmutatta, majdnem minden esetben alkalmatlanoknak bizonyultak erre a hivatásra.

Voltak mindég e hivatásra alkalmas férfiak és nők, de csak egyesek véletlen szerencséje volt ilyen „született“ tanácsadóra találni. Épen azért kötelességünk megteremteni egy ilyen intézményt, amelynek segítségével minden fiatalember részesülhet ilyen szerencsében. Az oroszánrész a berlini Dr. Sauer Hugót illeti, mert ő mutatta meg egy ilyen intézményhez vezető utat. Már 1914-ben megkezdte eszméjének terjesztését.

Miben áll hát az ifjúsági tanácsadó intézményének módszere? Elsősorban *magántermészetű!* A tanácsadás, a tanácsadó magánlakásán fog megtörténni. És ez nagyon súlyos okok miatt történik így, mert atyai tanácsot adni a tanácsadó hivatalos helyiségében azt jelentené, hogy az intézményt megfoszjuk jellegétől és életerejétől.

Nem várhatjuk egy fiatalembertől, ha még annyira elkeseredett is, hogy olyan helyen kérjen tanácsot, ahol eselleg jó hosszas előszobai várakozás után beviszik egy várt lelki „atya“ elé, aki ott trónol az íróasztalánál, a szokott hivatali arckifejezéssel és talán a megszokott hivatali eljárással fogja a dolgot elintézni.

Sőt ellenkezőleg, a tanácskérő és tanácsadó között szükséges, hogy valamilyen rokonszenv fejlődjék ki. Nem szabad a tanácskérőt pszichoterápiai vizsgálati tárgynak tekinteni, vagy olyan valakinek, akiről gondoskodni kell, jöllehet, hogy később talán ezekre is sor kerülhet; — nem szabad a tanácskérőt mindjárt az első pillanattól fogva, mint pácienset, klienset, vagy kérelmezőt tekintenünk. A tanácskérőt embernek kell nézünk, olyan embernek, aki tőle független okok miatt kényes helyzetbe került, a tanácsadónak pedig segítségére kell lennie, megmutatva neki a helyes utat, amelyen megmenekülhet kényes helyzetéből. Ennélfogva igazi szülői szeretetből és bizalomból fakadó viszony csak ilyen nem hivatalos formában fejlődhetik ki.“

A követendő módszerre vonatkozólag Frankl Victor a következőket mondja :

„A tanácsadó férfiak és nők jegyzéke (specialista orvosok, pedagógusok, jogászok, pszichológusok, papok stb.) kiket politikai magatartásukra való tekintet nélkül kell kiválasztani, az ifjúsághoz intézett rövid felhívás keretében kifüggesztendő nyilvános helyeken, iskolákban, műhelyekben stb. A napilapokban is felhívások jelennének meg, amelyek az ifjúság figyelmét az intézményre terelnék.

A tanácsadások ingyenesek (a tanácsadók ingyen dolgoznának), a tanács-

kérők nevük megmondása nélkül jelentkeznek, teljes titoktartást biztosít részükre az intézmény.

Íme egy pár statisztikai adat:

1928-ban, az első évben 700 tanácskérő jelentkezett, 3000 esetben kértek tanácsot, mert a legtöbben többször is jelentkeztek. Mi volt a tanácskérés oka: egyharmadrészt erotikus és sexualis (szerelmi és nemi) kérdések, egyharmadrészt családi összeütközések, a fenmaradó részben pedig idegzavarok, vagy orvosi segítségkérés (terhességtől való félelem, nemi betegségek stb.) Kevés esetben volt anyagi a tanácskérés oka. Ennélfogva nem helytálló némelyek ellenvetése, hogy minden lelki baj oka az anyagiak hiánya, ennélfogva megszüntethetők pusztán csak anyagi segítség nyújtásával.

Ugyancsak az elmondottak alapján megállapíthatjuk, hogy az ifjusági tanácsadót nem vezethetik csak orvosok. Azt mondják, hogy a lelki levertség, (depressio) hasonló az idegbetegséghez (neurozis), hogy a tanácskérők a legtöbbször pszichopátikus egyének és ennélfogva orvosi, lehetőleg ideggyógyász orvosi segítségre van szükségük.

Ezzel szemben azt a nézőpontot valljuk, hogy a serdülőkorban a levertség inkább fiziológiai (élettani), mint patológikus eredetű. Másrésről, ha az intézményt csak pszichiáterek (ideggyógyászok) vezetnék, akkor csakis pszichopátikusok (idegbetegek) keresnék fel. Eddigi gyakorlatunkban, azonban oly kevés idegbeteg esetünk volt, hogy nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy az ifj. tanácsadó segítségével több esetet megelőzünk, mint amennyi vizsgálatra jutott.

Ami a családi összeütközéseket illeti, azt tapasztaltuk, hogy ezek okai többnyire a meg nem értő szülők hibájából fakadnak. Éppen ezért, a legtöbb esetben gyors közbelépés volna szükséges a szülőknél.

A nemi és szerelmi kérdések csoportjánál az önfertőzésnek van a legnagyobb szerepe, amely tényleg lépést tart a családi összeütközésekkel.

Azok az aggodalmak sem helytállóak, hogy az ifj. tanácsadó létezése egyeseken ösztönöznöni fogja az ifjúságot beteges lelki levertség nyilvánítására és talán a várakozásokkal ellentétes eredményekre fog vezetni. Kétségtelen, hogy az ifj. tanácsadó sokekképzelt beteget fog felvenni, de amint az orvosnak az a kötelessége egy képzelt beteggel szemben, hogy megnyugtassa és a betegségére ellenkezze, ép úgy a laikus személyeknek is kötelességük lesz, hogy megszabadítsák a tanácskérőt a képzelt problémák terhétől, ahelyett, hogy olyan kérdésekkel nehezítse meg életét, amelyek talán nem is tartoznak ő rá, megkönnyítve nehéz életét, amelyet egészen más okok tettek súlyossá.

Ugyancsak Frankl Viktor mondja:

A bécsi minta után más országok is kezdik megszervezni az ifj. tanácsadót, azonban ott ez az intézmény nem elég ismert. Az ifjusági tanácsadónak valamikor olyan közismertnek kell lennie, mint a mentők, vagy a tüzoltók intézményének és amint balesetekhez a mentőket és tüzesetekhez a tüzoltókat hívják, úgy kellene, hogy kérje a lelki zavarba jutott ifju az ifj. tanácsadó segítségét. Egy fejlődésben lévő város el sem képzelhető hasonló intézmény nélkül.

Hasonlóképp beszélnek és írnak mások is, sok jószívű ember, akik az emberiség javát akarják szolgálni jó tanácsokkal, utasításokkal és a tévedések esetleges helyreigazításával, amelyeket tudatlanságból, vagy a viszonyok nem ismerése folytán követtek el.

Természetes, hogy a fenn elmondottak, amiket egy nagy életismerettel rendelkező férfi megerősített, a női nemre is vonatkoznak. Éppen azért soraink között szükségünk lesz urinökre is, kik átérzik a támogatás nélküliek lelki fájdalmait.

Működésünkben fontos szerepe lesz az inasok gondozásának, vezetésének és védelmének. Nem akarom bírálni a különböző inasotthonok mai nevelési, vagy egyéb rendszerét, vannak azonban súlyos, életbevágóan fontos kérdések, amelyek a munkaadóknak inasaikkal szemben gyakorolt bánásmódjából következnek. Sokan azt az ellenvetést tehetnék, hogy ez a dolog a különböző inasotthonok vezetősége hatáskörébe tartozik. Tévedés ez a nézet, mert a legtöbb esetben az otthonok személyzete a testi élet irányításával van elfoglalva és nem — vagy csak a legtrikább esetben — az inasok lelkiéletével.

Az elmondottak csak gyenge jelzése az ifjusági tanácsadó működésének és fogalmának. A mai ifjuság bajai annyira változatosak, hogy azt mondhatjuk, hogy egy az ifjuság védelmére hivatott intézmény meg sem valósítható előre megállapított munkatervvel. Mindazonáltal, ezért nem szabad megállanunk, sőt emberi kötelességünk, hogy kezdjünk valamihhez, aminek segítségével meg lesz a lehetőségünk, hogy legalább a szívéhez közeledjünk a mai ifjuságnak, amely — fájdalom — a világháború és a szomorú gazdasági viszonyok következtében, a szülők véleménye szerint is, egyensúlyozatlan életet él, ami előttünk, öregek előtt teljesen érthetetlen.

Talán éppen a felelősségnélküli felforgató és az állam léte ellen irányuló eszméket terjesztő személyeknek prédájává lett ifjuság az, amelyik óhajt és talán már keres partot és támogatást, hogy megtalálja az igaz utat és a menekülést az eszmék labirintusából, amelyeket részben az iskolában, részben a felforgató propaganda révén kap.

Sokan azt fogják mondani, a gyerek nevelése a szülők és a tantestület kötelessége. Nem éppen így van! A mai szülők közül ugyan hányan vannak tisztában azzal, hogy mi a kötelességük? A mai társadalom nevelését és javítását a legtöbb esetben, maguknál a szülőknél kellene megkezdeni. A gyermek dédelgetése, a szülők elnézése a gyerekkel szemben, a pénzpazarlás, minden — látzólagos — kis hiba megbocsátása, képes egy gyermek hajlamának és esetleg jótulajdonságainak egészen ellenkező irányt adni. Ezek a gyermekek, ha egyszer megszabadulnak a szülői ellenőrzéstől, mely különben is nagyon laza, erkölcsi támasz és jóakaratu irányítás hiányában rendszerint a legerőszakosabb egyének lesznek és egyuttal az egész társadalom bomlasztó elemei.

A legtöbb esetben a mindennapi élethez szükséges eszközök utáni hajsza, aztán a mai társadalomban uralkodó soha nem hallott féltelenség az oka a gyermekek nevelése elhanyagolásának. Nem ritkák az esetek, amikor egy szülő, hogy elrejtse saját hibáit, megenged gyermekének mindent és megbocsát neki mindent, saját feslettségével fedezve és nyugtatva meg gyenge lelkiismeretét.

A német közmondás mondja: Apává lenni nem nehéz, apának lenni nagyon nehéz.

Ezt a hanyag apát van hivatva helyettesíteni az ifj. tanácsadó. Ezek a gyermekek, akikkel igaztalanul bánt el a sors és a mai élet árába vetett, akik talán tudatlan embereknél laknak, akik nekik szörnyű, de gyermeki képzeletükben vonzó példaképpül szolgálnak, lesznek intézményünk anyaga.

Szabadkőmives feladatok az ifjuság kérdésével szemben

Intézmények multjukban és jövőjükben élnek. A jelen csak hid, mely átvezet egyik partról a másikra. A szkség kifejezetten a jövendőt szolgáló intézmény. Multja sohasem válhatik kezén-lában tradíciók béklyójává. A mult csak dokumentum-gyűjtemény, amely nem köthet meg senkit, legkevésbé az élő szervezet vitalitását. Nem babérok gyűjteménye, melyre kényelmesen visszavonulhatunk, mintha már munkánkat elvégeztük volna és sütkérezhetünk az elődök fényében, mely ránk is jó világosságot vet. Buzdítást meríthetünk belőle, de nem zárkozhatunk be, mintegy kriptába, halott emlékek közé, mert ezeknek csak úgy lesz újra eleven, jövőformáló ereje, ha a mi életünk és munkánk új tartalommal tudja megtölteni. Új tartalmat a régi formákba, halloztuk Temesváron, éppen az idősebb tt ajkairól is. Ez a kívánság már forró óhajtássá sűrűsödött a nagyvárad páholyközi értekezleten, ahol a megoldás elképzelése is kialakult már. Új tartalmat csak *új emberek* hozhatnak, mert a régi megszokások közé beidegzettek legjobb akarat mellett is csak igen kis mértékben tudják az új emberek gondolatvilágába beleélni magukat s tudják az új célkitűzéseket magukévé tenni.

A belátástól a cselekedetig nagy út vezet, melynek nyerge aggodalmakkal van kikövezeve. Mindenkor úgy volt s nyilván úgy is lesz, míg az ember belső konstrukciója meg nem változik, hogy az idősebbek nehezen nyugodtak bele a fiatalabb nemzedék térfoglalásába. S még azt sem mondhatjuk, hogy rideg önzés, rosszakarát, vagy elfogultságok vezették volna mindig ellenkezésükben az idősebbeket. Attól tartottak inkább, hogy a munka, melyet sokévtizedes tapasztalataikkal és fáradozásaikkal a fölük telhető legjobb irányba igyekeztek beállítani, a tapasztalatok híján vérmesebb és kevésbé előrelátó fiatal nemzedék kezén az intézmény kárára hibás vágányokra tévedhet. Különösen így van ez a szkségnél, melyet minden előrelátás és óvatosság sem tudott elbástyázni külső támadások és rágalmak ellen s amelyre minden bokorból ártó rosszindulat és gyanakvás leselkedik. Egy hibás, vagy elhamarkodott mozdulat nyomban egész hadseregét hívhatja ki az intézmény elleni u. n. megtorló intézkedéseknek és évtizedek áldásos munkája kárba veszhet a folytatás reménye nélkül.

Valamibe bele kell nyugodnunk. A szkség, munkája természeténél és zajtalan megnyilatkozási módjainál fogva, ugyis mindig botrányköve lesz az egyeduralomra főrő profán világszervezeteknek. Ha jobbra lép, ha balra lép, ha egy helyben áll, ha visszafelé halad: a támadásra kész elfogultság mindig okot fog találni, hogy kikezdje. Meg kell tehát gondolni: nem okosabb-e, ha mentől felfegyverzettebben állunk mindig készen, ha kell harcra, ha kell védekezésre? És annál felfegyverzettebbek vagyunk, mentől nagyobb szellemi arzenállal rendelkezünk s mentől sokréteűbb a páholy összetétele, melyben dolgozunk. Vannak harcok, melyeknek elintézésére elegendő lehet az ifjuság könnyebb vértetű, de vakmerőbb lovassága, míg másokat csak a legnehezebb ágyuk felvonultatásával lehet megvívni a győzelem kilátásával. Érhetnek támadások jobbról éppúgy, mint balról. Sokan szemközt jönnek, mert ez a harcmodoruk. Sokan hátulról, alattomban támadnak. Mi tehát annál erősebbek vagyunk, annál mozgékonyabbak, annál ruganyosabbak s annál elszántabbak, ha kell, harcban és cselekvésben egyaránt, mentől sokoldal-

lubb a páholyaink strukturája, mentől több társadalmi réteg, faji és felekezeti többszínűség s mentől mélyebb osztály és korosztálytagozódás jellemzi.

Mérjük csak fel, milyen nagy a mi veszteségünk csak amiatt, hogy mióta ppaink ujjaéledtek, a magunk regenerációja nem tartott lépést az idők haladásával. Vannak korosztályok — a mai 28—40 évesek — melyekkel az összeköttetést a szkség ezen a területen csaknem teljes egészében elveszítette. Kifejezetten régi „békebeli“ utánpótlásról gondoskodtunk, míg odakinn az idő a maga felnemtartóztatható módján pótolta és pótolta új emberrendeket anélkül, hogy egyúttal minket is megújított és megfrissített volna. S ha — mondjuk — ez a korosztály a fiuk nemzedéke volt, ma már ott tartunk, hogy az unokák nemzedékével is számot kell vetnünk, sőt még csak ezekkel kell számolnunk igazán. Nagy baj, hogy csak igen hézagosan ismerjük ezt a két korosztályt, a maga műveltségi síkjával, gazdasági helyzetével, vágyaival, reményeivel s egész lelki berendezésével. Még nagyobb baj, hogy ők nem ismernek minket s ha igen, félreismernek. Ez a félreismerés azonban — az igazság kedvéért — kétoldalú és kölcsönös és ha még őszintébbek akarunk lenni, ők azok, akik minket, mint közvetlen előtűnkjárom nemzedéket, kinn a profán életben mohó figyelemmel kísérték, tehát valamivel mégis alaposabb az ő elképzelésük rólunk, mint a mienké róluk. S ha szkségről van szó: ők rajtunk keresztül képzelik azt el s ha ifjuságról, mi azokból a szórványos fel-felajdulásokból veszünk csak tudomást róluk, amelyekkel a közéletben itt-ott szóhoz tudnak jutni. Inkább felvettük azt a módszert, hogy helyettük sirtunk, helyettük aggódtunk, helyettük kétségeskedtünk, csakhogy meg ne halljuk az ő igazi hangjukat. Erre aztán ők a maguk igazi hangjával oda vonultak el, ahol minket nem éreztek utban, ahol intelligenciájuk révén a kevésbé intelligens öregek felett is némi vezető szerephez juthattak — tehát szélső jobbra és szélső balra.

Megítéléstekre bizom: nincs-e későn, hogy csak most kezdünk gondolkodni és most is még csak gondolkozunk sorainknak ifjabb elemekkel való feltöltéséről?

Azt hiszem, az én mai feladatomban kétfős: egyik részben tájékoztató az egész ifjusági kérdés mai állásáról, másik részben a megoldási lehetőséget számbavevő, melynek révén a szkség és az ifjuság szorosabb kontaktusba, netán szerves kapcsolatba kerülhetnének.

A háború véres kardja vágta ketté a köldökzsinort, melyen át a szkséghez az ifjuság annakelőtte szervesen kapcsolódott. De a háború véres kardja sokmindent darabokra szabdalt még: hiteket, meggyőződéseket, társadalmakat, fajtákat, felekezeteket, nemzeteket és államokat. Állandó vegzaturák és megfélemlítések felporhanyították a lelkek talaját. Kiki ott keresett menedéket a mára és érvényesülési lehetőségeket a holnapra, ahol a legközelebb a kéznél találta. S mentől hangosabb volt, annál hamarabb megtalálta a nyáját is, ahol főkolompos lehet, a karamot is, mely védelmet nyújt az éjszaka farkasai ellen. Pedig ezek a farkasok voltak és lesznek mindenha a szabadság elszánt és rettenthetetlen harcosai. A szellem, a hit, a meggyőződés, a vélemény és gondolat szabadságának igazi hősei.

Ne tévesszük össze a fogalmakat. A szellem nem egyenlő — pártfegyelmel, a hit nem egyenlő a felekezettel s még kevésbé a felekezeti elfogultsággal, Meggyőződés és a naponta cserélhető politikai elv, az kétfős. Véleményt kifejezésre juttatni nem annyi, mint együttugatni az ugatókkal. A gondolat nem egyenlő a minden gondolkozást kizáró diktatura gondolatával és végül a szabadság föbb, jóval föbb, mint fegyelmезetten, vagy bomlott agyvelők nemegyszer véres kilengései. A szabadság kötetlen kötöttség, nyílt fegyelmезettség, szabályozatlanul is

nyílegyenes meder, melyben az igazság, szépség és jóság elemeiből alkotott folyam harsog tova a jövő felé. Régi, nemes értelmű fogalmak — liberálizmus, demokrácia — kongó ürességű hordókká váltak, melyekre aki demagóg felkapaszkodhatott, olyanképen rezonáltak, ahogy az szavalt. És ujjaélemedett, de az ókori görögség értelmezésénél is sokkal merevebb formák között, az autarchiákra törekvés, mely aztán oda juttatta az emberiséget, ahol ma van. A pár százezer főnyi klasszikus görög nemzet megengedhette magának, hogy minden városában és minden kolóniáján külön autarchiákat szervezzék, hogy Spárta és Athén egymással villongani meg ne szünjenek. Ma minden autarchiás törekvés — elkezdve a szovjetállamon, végezve a legkisebb vallásfelekezet, szekta, vagy kuglizótársaság „ön-céluságán,” az egész emberiség feltápaszkodását veti vissza a háborus vérfertőbe.

El kellett ezeket mondani, mert: a háboru után a mi munkaterületünkön egyszerre száz autarchiás karám formálódott az emberi gyávaság nagyobb dicsőségére. A fórumon minden hang az egység, az egyetértés, az emberi jogok, a teljes emberi, faji, felekezeti és társadalmi egyenlőség szólatait hangoztatta, míg a hegyekben barlangok épültek és sebesen önvédelemre rendezkedett be minden volt intézmény — az egy szűkségen kívül, mely akkor még kényszerű álmodat aludt. Amennyi felekezet, amennyi fajta, amennyi társadalmi osztály, annyiszor négy harántgát, annyiszor négy elválasztó fal ember és ember között, ahelyett, hogy az itteni vegyesnyelvűség és vegyes felekezetiűség adottságát az egész emberiség előtt példát mutató testvéri közösséggé változtattuk volna át. Gyöngék voltunk és gyöngék vagyunk valamennyien. Félünk egy asztalnál étkezni, mint egy család gyermekei, nehogy tulságosan jók találjunk lenni, nehogy megszólaljon bennünk az ember és a jobb falatokkal magunk elöl testvérünk elé találjuk tolni merő szeretetből a fát. Inkább kiki külön kanalazza, egymásnak háttal, a maga sovány hagymalevét a ház különböző sarkaiban.

Ezt a szétomlást; ezt az eltokolódást, ezt a csupa akadály és elválasztó fal, csupa akna és farkasverem világot kapta fölünk, háborus nemzedéktől örökségül és nevelőintézetül a mai ifjuság. És minden bokorból háló nyult ki, mely fiatal lelkekre halászott és halászik ma is azon a kenetes jogcimen: megtartani magunknak, ami a magunké. Holott az ifjuság sem az enyém, sem a tied, sem az övé. Ő önmagáé, a jövődöé. S jaj nekünk és jaj neki, ha ezt a jövődöt csak olyanná tudja és akarja formálni, amilyen kaotikus, amilyen vigasztalan a mi jelenünk. Jaj nekünk, mert örökre fejünkön kell hordanunk emiatt az éljövendő korszakok itéletét és jaj neki, ha jobb élefeltételeket nem tud kiharcolni — több hittel, több önzetlenséggel, több szabadsággal és több szeretettel megalapozott élefeltételeket — mint aminők nekünk jutottak osztályrészünkül.

Ha mi, a szeretetnek, bölcseségnek, jóságnak és szépségnek világot átfogó testvéri lánc ezeket az élefeltételeket nem tudjuk biztosítani, akkor ne is kezdjünk hozzá az ifjuság megnyeréséhez. Akkor mi is csak egy csoport leszünk ama lelekhalászok közül, akik a magunk önzését akarjuk átplántálni az általuk elhódított lelkekre.

Konkrét leszek és fájdalom — nem adatott meg a lehetőség, hogy konkrétumokban kiméletes lehessenek. Adott példákból indulok ki, hogy az egész helyzetre következtetni lehessen belőlük.

Kolozsvár keletén ma ezernél több főiskolás hallgató él és tanul a kisebbségi nemzetek és felekezetek ifjai közül és háromezret közelit meg a többségi főiskolások száma. Émezeket a politika szággyasztja izekre, amazokat a felekezetek.

Valamennyi politikai pártnak meg vannak az ifjusági szervezetei az esküdt elleneskedés alapján. Valamennyi felekezetnek meg vannak a maga pártfogó intézményei, amelyek külön kaptárok és felekezeti választófalak. Nem akarom elvitatni azt a sok áldozatkészséget és sok nemes pedagógiai törekvést, mely ezekben az intézményekben külön-külön foglalhelyet. De... Van pl. román sport, magyar sport és zsidó sport. Van most születő katolikus sportegyesület s nyomában, mint a gomba meg fognak születni a többi felekezeti egyesületek is, ahogy katolikus legényegyletek mintájára már református legényegyletek is kezdenek alakulni. Nem mondom, hogyha a katolikusok törődnek a maguk iparos és kereskedő ifjúságának testi és szellemi nevelésével, ugyanakkor a református ilyen ifjúság maradjon gondozatlanul és neveletlenül. De azt mondom: nem felekezeti alapon kell a fejlődő lelkeket formálni s nem egy esetben deformálni, amint ez napjainkban történik. Embereket kell nevelnünk, nem egymás ellen, hanem egymás támogatására, egymás fölemelésére, egymás kiegészítésére, egymás boldogítására.

Most egy kísérletről számolok be, mely a sokféle széjjeltagozás helyett az összefogás jegyében próbál egészen más eredményekre jutni. Lehet, hogy másutt folynak még hasonló célú kísérletek, fájdalom nem ismerem őket s csak az ismerről tudok számot adni. Pár esztendő előtt jelentéktelen létszámú és társadalmi súlyu egyesületbe tömörültek Kolozsváron a székely származásúak azzal a céllal, hogy a felekezeti különbségeken túl támogassák a székely falvakból ipari pályára felözönlő gyermekeket. Tudom, hogy kicsi, szűk skatulya ez is, mert csak székelyek számára készült, de már kiküszöbölt a maga köréből egy nagy elválasztó falat, a felekezetieskedést. És gondozottjai közé nemszékelyeket is készséggel felvett, így azt a Kun Kuti Mártont, aki később néhány testvérünk és az Unio támogatásával munkássorsból a tudományos pályára került, amelyre megnyilatkozó nagy tehetsége predesztinálta. Ebben az egyesületben találtak otthon először azok a főiskolások, akik úgy érezték, hogy túl a felekezeti elkülönülésen tágabb egységet kell keresniök a maguk generációs életének kiélésére. Itt autonóm szervezetet kaptak s az eleinte 50—60 főről ma már kétszázat meghaladó főre emelkedett a számuk. Kilenc tagból álló vezetőségükbe csak három felnőttet delegált az egyesület, ezeket sem vezetésre, csak tanácsadásra és kellő helyeken megfelelő segítség nyújtásra. A véletlen hozta-e: az első megalakulásnál hárman uniobeli ittek voltunk ezek a felnőtt delegátusok, akik aztán tervszerűen igyekeztünk azon, hogy önképzésük irányában szks szellem érvényesüljön. Jogi, közgazdasági, irodalmi szemináriumokat szerveztek, melyekre előadókul a mi ajánlatunkra több testvérünket nyerték meg. Az élet minden területén az elfogulatlan tájékozásra törekedtünk. Meghallgattak ezekben a szemináriumokban jobb- és baloldali polgári előadókat éppugy, mint a szocialistákat. Keresztényeket éppugy, mint zsidókat. Magyarokat éppugy, mint románokat és németeket. Meghallgatták őket és vitáztak velük, aztán maguk is tartottak előadásokat. Kimentek a falvakba és a perifériákra, hogy a mezőgazda és a munkás életét tanulmányozzák. Maguk is előadásokat tartottak a falvak népének a szövetkezeti munkáról és a termelő eszközök tökéletesítéséről. Kis lapot alapítottak Erdélyi fiatalok címen, mely problémáikat állandóan felszinen tartja és összekötő kapocs a más városokban tanuló vagy más egyesületekben tömörült főiskolásokkal.

Néhány mondat a programjukból, melyet 1930 januárjában fektettek le.

„Ahhoz a fajhoz tartozunk, melyre nehéz jelent mért a sors, de hitünk szerint azért, hogy egész eddigi lényét átformálja, belőle minden hazugságot kiirtson és a létfentartás ösztönével találja meg megmaradásának egyetlen útját: a benne

rejlő értékeknek az egész világ számára való kitermelését. És erdélyiek vagyunk, annak a földnek gyermekei, amelyben évezredek óta a politikai változások alatt is a munka egyetértésében éltek különböző népfajok, amely föld a lelkiismereti szabadság gondolatát adta és kialakította a közös eszményt: fajok találkozásait az emberi értékek magaslatán.

... A magunk problémáin túl keresni akarjuk problémáink megértésének és megértetésének útját az együttélő népek fiatalságával, kikkel közösen folyik a munka a főiskolák padjain és közösen fog folyni az életünk, hogy felismerjük közösen megoldandó problémáinkat, hogy a magunk emberi értékeinek elismertetésén és a mások emberi értékeinek tiszteletben tartásán keresztül segítsük elő a fajok találkozásait az emberi értékek magaslatán."

Talán ennyi is elég az idézetekből. Csak még annyit hangsúlyoznak a mi figyelmünkre méltóan is állandó nyomatékkal, hogy ez az ifjuság a maga generációs problémáinak kezelésében és megoldásra segítségében autonómiát kíván az idősebb nemzedékektől. Nem hajlandó magát sem a politikai sem a felekezeti járszagokon vezetetni, mert a maga szemével akar látni, a maga fejével akar itélni, hogy így találja meg majd, ha maga is kilép a küzdőterre, a követendő helyes utat.

Azt hiszem testvéreim, hogy ennek az ifjuságnak az ideológiája áll legközelebb mihozzánk szkszekhez. Ha vannak még fogyatékoságok bennük, ezek főként abban jelölhetők meg, hogy még mindig nem sikerült megtalálniok azt a platformot, amelyben — a napi főiskolás munkán kívül — a többi erdélyi nemzetek fiaival közös munkát is tudnának végezni. Itt azonban nem egyedül bennük van a hiba, hanem a többségi oldalon érezhető elzárkozásban is és más kisebbségi nemzetek fiataljainak külön-külön főmörüléseiben, melyek a kisebbségi klasszifikálás terén nem elsősorba helyezett magyar diákokkal bensőségesebb kapcsolatokat felvenni egyelőre nem mernek.

Ezen a ponton érkezünk el az erdélyi szkség tennivalóihoz, melyek sokrétűek és nem merülhetnek ki abban, hogy tvéri láncukat néhány fiatal szemmel kibővívjük.

1. Tegye kötelességévé az értekezlet a megalakítandó permanens páholyközi bizottságnak, hogy az ifjuság kérdését állandó figyelemmel kísérje.

2. Gondos statisztikai összeállítást készítsen minden páholy a maga keletéről különböző főiskolákon elhelyezkedett hallgatókról, ezeknek anyagi helyzetéről, a segegyekről, melyeket különböző forrásokból ezek élveznek és a szükségletekről, melyek az élvezett segélyeken felül mutatkoznak.

3. Tegye tanulmány tárgyává az évről-évre végzetek számára az elhelyezkedés lehetőségeit, hogy az életbe kilépők nyomban megérezzék a szks gondoskodás jelentőségét s ne legyenek kénytelenek reménytelenségbe taszítva olyan szélsőségek karjaiba vetni magukat, melyek az embertestvéri szolidaritást veszélyeztetik.

4. Szervezzen minden páholy a maga keletén pályaválasztási tanácsadókat, hogy az évről-évre mutatózó átlagos elhelyezkedési lehetőségek elbírálása alapján az egyes foglalkozási ágakban a tulprodukciónak lehetőleg szabályoztassék és a középiskolát végzetek lehetőségük szerint olyan munkaterületekre is szétosztódjanak, ahol számukra megfelelő megélhetés kínálkozik,

5. Indítsunk propagandát, kiki a maga tevékenységi körében olyan irányban, hogy a falvak főbb intellektuális képesítésű vezetőit vegyenek fel, mint termelő és

értékesítő szövetkezetek vezetőit, mint gazdálkodási szaktanácsadókat, mint építési és földmérési, vagy háziipart vezető és propagáló szakértőket, a községek nagysága szerint egyes községek, vagy községcsoportok alkalmazásában. A mai élet követelményei szerint élő falu nem érheti be a tanító, pap és jegyző szellemi vezetésével, mert az okszerűtlen termelés világszerte érzett súlyos következményei éppen napjainkban mutatták meg a mai állapotok farhathatlanságát, amelynek gyökerei, leglibb az agár Középeurópában az elmaradt falusi gazdálkodásban keresendők.

6. Igyekezünk páholytagokul megnyerni olyan ifjusági vezetőket, akik a maguk tanulmányait befejezték ugyan, de még mindig élénk összeköttetést tartanak fenn a főiskolás ifjúsággal, hogy ezeken keresztül a páholyok állandó tájékoztatást nyerjenek az ifjuság generációs kérdéseinek állásáról, mert enélkül mindvégig értetlenül fogunk állani időnkénti megmozdulásaikkal, bajaikkal és szükségleteikkel szemben. Úgyanerre kérjük fel román és szásznyelvű ttpáholyainkat, hogy a velük összeköttetésben álló ifjuságot szintén arra a csucsra irányítsák, melyet az általam ismertetett mozgalom programjával megjelölt: találkozni az emberi értékek magaslátán és előkészíteni a békés munka egyetértését ezen a szabadsághagyományokban olyan gazdag vegyes nyelvterületen.

7. Minden olyan ifjusági mozgalmat, mely ezt az emelkedett célt tűzte maga elé, a szkségnek minden erejével támogatnia kell, mert éppen ezek a szabadelvű csoportok lesznek bizonyára minden faji és felekezeti elfogultság részéről a legtöbb támadásnak és aláaknázó főrekvésnek kitéve. Fennmaradásuk és állandóan ható munkájuk czeknek a csoportoknak még akkor sem értéktelen számunkra, ha formálisan nem is kívánnak egyesek a tvéri lánc tagjaivá lenni, mert köténynélküli szkszeket nevelnek a profán közszellem irányítására.

Egyik nagyváradi lelkes tvérünk az ottani értekezlet alkalmával fején találta a szöveget, mikor azt indítványozta, hogy a szkség állítson fel egyelőre a kolozsvári egyetem mellé olyan menzát és diákokthont, mely az ellátásra szoruló legszegényebb egyetemi hallgatókat fogadná be faji és felekezeti tekintetek mellőzésével, merthi ezen egy ilyen közös otthonban volna legjobban kifejleszthető a benneélők között leginkább a szks tvéri szellem Szövetségünk és páholya nk mai anyagi helyzetét tekintve — fájdalom — ez a szép elképzelés egyelőre az utópiák birodalmába tartozik, de mint célt, amerre főrekednünk kell, tartsuk szem előtt mindaddig, míg megvalósítására mód és alkalom kínálkozik.

És végül nem volna szks munka ez a tanulmány, ha csak az intellektuális ifjuság helyzetére hívná fel a tt figyelmét, különösen ma, mikor a társadalmi elválasztó falak lerombolása aktuálisabb, mint valaha. Meg kellene és pedig égető sürgösen találnunk a módját, hogy a szkség közelebbi összeköttetésbe jusson az iparos, kereskedő, munkás és földmives ifjúsággal, merthi ezen tele van ez a föld erővel, jórahajlandó és testvéri szeretetre szomjazó fiatalemberrel, akit a sors és az életviszonyok mostohasága a nagyobb műveltség megszerzésében megakadályozott. Ezt a területet azonban még nem tudtam átfogni s talán lesznek a tt-ek között erre a feladatra sokkal alkalmasabbak nálam, akik ennek a kérdésnek közvetlen közelében élnek s így jobban és alaposabban rá tudnának mutatni a tennivalókra ezeken a területeken is. Kérem ez értekezletet, kegyeskedjék végül ki mondani, hogy legközelebbi találkozásunk alkalmával ezzel a kérdéssel is foglalkozni kíván s megbizni egy olyan t-t, aki ipari centrumban munkás és iparosrétegekkel áll összeköttetésben, egy másikat pedig, aki a falu és mezőgazdálkodás rétegeit közelről ismeri: világítanak meg kellő szakismerettel, hogy melyek volnának a szkség tennivalói a nem intellektuális ifjuság problémáinak felkarolása körül is. Sz. J.

A jóság és kötelesség a szabadkőművességben

Az alábbi elmélkedést a Reform baráti kör jubiláris ünnepségén G. O., a jeles tollu hírlapíró tartotta. Az eszmegazdag fejtegetés mély hatást gyakorolt a lelkekre. (Az emelkedett hangulatu ünnepségről a juniusi számunkban emlékeztünk.)

Az ember az egyedüli teremtmény, mely történelmet csinál, minden más lényvel csak történik. A kultúrának az a dolga, hogy az emberek ne legyenek pusztán a velük történések médiumai, hanem adassék nekik tehetség és lehetőség a történések irányítására. Az emberrel törtézés ne legyen csak sors elszenvedése, hanem a gondoskodás munkája. Az ember kapcsolódik bele a Gondviselésbe. Ennek a munkának megszervezéséből, az ember átszellemesítéséből részt kér a szabadkőművesség. És mozgósítja az erőt, a szépséget és bölcseséget. Ez a szabadkőművesség taktikája és stratégiája az élet értékességeért való küzdelemben és munkarendje abban a dologtevésben, amely azért folyik, hogy az életnek az ember számára értelme legyen. De erő, szépség és bölcsesség csak összetevői annak a magasabbrendűségnek, amelynek jóság a neve. Az emberség a jóságnál kezdődik. Első jótétével lett ember az ember. Első jótétével megindult a kultúra, mely megfékezi az ösztönös életet. Első jótététől, amelyet az ember akart megcselekedni.

Az emberségnek három stációja: a jótét, az ösztönnek akarattá nemesítése és az erkölcsi világrend megalkotása. Ez az utóbbi a végső cél, a nagy ideál, minden ideálok szintézise. E végső cél felé utegyengető, utépitő a szkség. Szépség, erő és bölcsesség ősi elemek a természetben. Szépség ott van a természet formáiban, erő a létért való küzdelemben és bölcsesség a kiválasztásban, a célszerűségben. Megvannak és megvolnának az ember nélkül is, de szintézisük, a jóság csak emberi nyilvánulás, A jóság az ember kiválósága. Alapozd meg, gyökereztesd meg a lelkekben a jóságot és megtörök rajta a külső világ. Letörök a mások fölé való az a felülkerekedés, mely eliprással jár. A szkség a létért való küzdelemben beviszi a részvétet. Az egymás sorsában való részvétet. Schopenhauer azt mondja róla; hogy minden lény egységének és identitásának megismerése. A nagy pesszimista el tudott gondolni emberi szolidaritást, a részvét kegyelméből való identitást. Mi pedig optimisták vagyunk, mert munkálkodni akarunk a szolidaritásért.

Ha a jóság uralkodnék, jól funkcionálna a világ. Jóknak kellene lennünk, hogy az élet jó legyen. Az ember történelmet csinál, de történelmi energiái közt nem érvényesült a jóság. Kegyetlen ellentétesség: az ember magasrendűségének két alapvető kategóriája, a jóság és a történelemcsinálás tehetsége egymással szemben áll. Ebből az ellentétből fakadnak a válságok, a történelmiekek, a társadalmiak, a gazdaságiak is. Az emberség nem tud érvényesülni, mert az emberiség nem tud jó lenni. Ezekből a funkciózavarokból támadnak a háborúk és más bajok. És a világ egyéb krízisei.

A jóság tehetetlensége ellen száll sikra a szabadkőművesség. Még csak az ember tud jó lenni, de az emberiség nem. Még nem is alkult ki az emberiség, még csak emberek, milliók és százmilliók vannak egymás mellett és egymással szemben, de emberiség nincs. Van emberség, mint idea és energia és emberiség, mint pusztá ideál. Az emberiség csak keletkezőben van. Azóta, hogy megtörtént az első jótét. Az egyéni boldogságok közé előbb be kell plántáldnia az emberiség boldogságának. Mint legmagasabb rendű egoizmusnak. Az emberiség boldog-

sága, mint egyéni önzés a kulturának csucsa volna. Ez az egoizmus a jóság. Új definíció, de definiálja a szkség főrekvéseit és munkáját. A szkség a jósaggal akarja megállapítani, szabályozni a történéseket, a cselekvést. Az emberség, a humanizmus ott kezdődik, ahol a létért való küzdelemben belekapcsolódhatik ez a szabályozás. És ott érvényesül, ahol ráeszmélnék arra, hogy a Herrenmoral hirdetése nem filozófia, nem szociológia, nem biológia, hanem csak költemény. Egy nagy lírikus fantáziája volt. A nagy Umwertung ábrándozásának vágyakozó meglátása volt. Hát nekünk is van Umwertungunk: mi az Übermensch fogalmát átértékeljük az emberiség életfeltételeinek más megismerése, vagy feltételezése alapján. Nekünk az Übermensch nem a lefopott ember romjain, hanem a felszabadult emberiség csúcán jár. Nem a Wille zur Macht, hanem a Macht zur Güte idealistája. Mi a Nap fiától, a geniektől, meleget kérünk a Föld gyermekei számára. A nagyok ne csak maguknak legyenek, hanem előljárának. Útmutatók és helymegálapítók legyenek. Ez is jóság az emberiség iránt.

Nekünk gondunk a kötelesség és a jóság egymáshoz való viszonya is. A jóság legyen mindennap kötelessége, a kötelességnek pedig a jóság legyen a tisztító tüze. Ez a mi életmegértésünk. Az élet mivoltát nem érthetjük meg, csakis az élet céljait és körülményeit. Csak a mi életünknek és a világ életének egymással összefüggését. Az élet értékének őrsége vagyunk. A mi életmegértésünk arra tanít, hogy az élet a fejlődés. Meg van írva, hogy csakis az él, ami tud más lenni, mint ami. Ami nem lehet több, mint amennyi, az nem él. Ez a többre vágyakozás a fejlődés akarása. Szépség, erő és bölcsesség intézze az akarás megvalósulását. A fejlődés szükségessége a mi hitünk, a fejlődés lehetősége a követésünk. A jóság ennek a szükségességnek és lehetőségnek virága.

A humanizmus bele harsog a hatalmasok és gyöngék distanciájának pátozába, hogy megzavarja. Mi ilyen pátozmezavarók vagyunk. A jóságot hirdetjük apatetikusoknak is, a jóságon akarjuk felépíteni a társadalmat, hogy emberi öntudat és az emberi méltóság jusson mindenkinek osztályául, mert az ember társadalmi léte határozza meg az öntudatát. Ennek az öntudatnak fejlesztése, eszmék felfogására való fogékonyság nevelése is jóság. Jóság a humanizmus és a filantropia. (A Reform baráti körben) négy évtizeden át szolgáltuk mi is, mint a nagy egyesség egyik szeme. Hogy hogyan, azt elmondották mások. Multunk nem áll a jövő útjában. Ez a mult a mi programunk a jövőre. És az utánunk jövőké is. Akik pedig a jóságot hirdetjük, magunknak jóknak kell lennünk. Testvérek, legyünk jó emberek, jók egymás iránt és jók a világhoz.

Uj szabadkőműveskórház Londonban. The National Builder profán építészeti magazin ez év áprilisi számában tudósítást hoz arról, hogy Messrs. John Mowlem et Co. építővállalkozó cég kivitelezésében, Ravenscourt Park London W., új szabadkőműves kórház épült. (Uglátszik a réginek a helyébe). Az építés kereken 300.000 angol fontba, vagyis közel negyedmilliárd lej költségbe került. (Miatán az adományok a font esése előtt gyűltek össze, így az akkori 818 lejjel kell számitanunk a fontot. Ha mai valutában

vesszük, akkor 185 millió lejnek felel meg.

E lap tudósítása szerint a befejezést szimbolizáló zárkó elhelyezést a Connaughti herceg részvétele mellett 12.000 szabadkőműves jelenlétében tartandó ceremóniával tartják meg, mely alkalomból a villamos világítás céljára szükséges összeköttetést az Olympia-színházzal fogják létesíteni. Tervező-építész Sir John Burnett építész tv.: volt. Az ünnepélyes felavatási munkát ez év május 19-én tartják meg. Cs. L.

BELFÖLDI SZABADKÖMÜVESSÉG

Czeiler István t. ünneplése. Aradról írják: Április 21.-én ünnepeltük Czeiler István tv.-ünk 40 éves szabadkőműves jubileumát, meleg, bensőséges páholyün-
nep keretében. A szokatlanul nagyszám-
ban megjelent testvérek őszinte szeretettel
vették körül az ünnepeltet, akiben mint
főmesterünk beszédében említette, nem
elsősorban a személyt, hanem az igazi
szabadkőműves eszmét, az ősz fejjel is
ifju lelkű rajongót, ünnepeltük. Czeiler
István aki, páholyunknak 1872 óta tagja,
ma egyben legöregebb kőművese a CON-
CORDIÁNAK. Tipusa a felfelé törek-
vő puritán gondolkodású és jellemű self-
made man iparosnak, aki egészen szegény
sorsból küzdötte fel magát, valóban két
keze munkájával egy nagy vállalat tulaj-
donosává. Sorsa már 11 éves korában
kenyérkeresetre kényszerítette és ebben
a korban már családfenntartó volt a ma
70 éves Czeiler István. Ifjkorában be-
járta a nyugati fővárosokat, hosszú időt
költött Párisban, Bécsben, Zürichben és
Münchenben, ahol az 1887-ben megalá-
pított Magyar Egyesület egyik alapító
tagja és titkára volt. A felemelő ünnepi
munka egész tárgysorozata Czeiler István
jubileumának volt szentelve, melynek ke-
retében a főmester az ünnepeltnek egy
diszes kiállítású oklevelet nyújtott át a
páholy nevében. Czeiler István gondola-
tokban gazdag felolvasásban elevenítette
fel szabadkőműves multjának emlékeit,
melyekhez filozófikus elmélyedésről tanus-
kodó reflexiókat fűzött a szabadkőműves-
ség feladatairól, a páholynek és a profán
életnek egymáshoz való viszonyáról. A
tartalmas és igazi kőművesi lelket feltáró
előadás a testvérek figyelmét mindvégig
lekötötte és nagy tetszést aratott. A fehér asz-
falmál a legfiatalabb fanonctestvér üdvözölte
a legidősebb mestert, valamint a profán élet-
beli pályatárs-testvérek méltatták Czeiler
István profán érdemeit, aki szakmájában ge-
nerációkat nevelt fel kőművesi szellemben.

A Szövetségtanács határozata a szks
titoktartásról. Közöltük már, hogy a Já-
nosrendű Szövetségtanács márciusi ülésén
foglalkozott a szks titoktartás kérdésével
és határozatát megküldte a pp-nak. E
határozatot, fontosságához képest, mi is
szó szerint közöljük az alábbiakban, hogy
tt-eink közül azok figyelmét se kerülje el,
akik a határozatot ismeretűl munkán netán
nem lehettek jelen. „Szövetségtanácsunk
minden-t figyelmét felhívja a szks titok-
tartás komolyságára. Emlékeztet minden-
t arra, hogy profánokkal — legyenek
azok bár családtagok vagy barátok — a
páholyban förtendő dolgokról, ott elhangzott
beszédokről, beszélgetésekről, keresők vagy
tt nevérol, semmit közölni nem szabad.
Erre minden t felvétele alkalmával foga-
dalmat is tett s erről megfeledezni semmi
körülmények között nem szabad. A szks
titoktartás körébe tartozik az is, hogy min-
den t szks vonatkozású dolgait, iratait stb
egy helyen tartsa megjelölve, hogy e
csomag páholyát illeti ugy, hogy a szks
végrendelet érvényesítése alkalmával —
mely nem mulasztandó el — a szks vo-
natkozású dolgok a páholy által kiküldött
t-nek könnyen átadhatók legyenek s ne
fordulhasson elő az, hogy ör. kel.-be köl-
fözött tt hagyatékában profánok átnézhes-
sék a szks vonatkozású dolgokat, iratokat
stb. vagy hogy ezek éppen idegen, ille-
téktelen kezekbe jussanak.“

A Concordia egyévi munkája. Az
Arad keletén dolgozó Concordia-Ossze-
tartás páholy 1931 évi titkári jelentése
széles áttekintéssel és nemegy helyen
költői lendülettel foglalja össze az év ese-
ményeit, melyeknek bő kivonatolását —
a végzett páholy munka és a jelentés ér-
tékéhez méltó terjedelemben — ezuttal a
rendelkezésünkre álló hely nem engedi.
Csak statisztikai adatok, melyeket kira-
gadunk, de ezek is eléggé beszédesen
jelzik, hogy a Concordia erőteljesen igye-
kezett a mostani sulyos időkben a szks

észme világánál Irányt mutatni fajainak s karitativ kötelességeinek is a legszebb eredménnyel tett eleget. Előadássorozatot rendezett a páholy a legégetőbben aktuális kérdéssről, a gazdasági helyzetről, öt előadóval és szélesmedrű vitával. Ezenkívül még a következők előadások hangzottak el: dr. W. S. t: „Szimbólumok között“, F. R. t; „A világháborút is?“, dr. H. A. t: „Progresszió és szkség“, dr. R. M. t: „Nyugati és keleti szocializmus“, B. Gy. t: „Visszaemlékezések és tapasztalatok a szkségről“, K. J. t: „Egy új szks csoportosulás“. Három t a külföldi szks helyzetét ismertette lap-szemelvények alapján, ezenkívül vendég-előadókként D. V. t (Temesvár): „Az ifjuság szellemi olimpiásza“ és A. M. t (Kolozsvár): „Társadalom és nevelés“ címmel tartottak előadást. Élénk vita folyt a páholyban a Bnai Brith alakulattal szembeni állásponttól, melyről előadás is hangzott el. Kazinczy Ferencről az emlékmunkán Sz. I. t. emlékezett meg. — Hat hónapon át folytatta a páholy az ingyenkenyér és ingyentej akcióját, ruhaneműeket osztott szét a szegények között és hozzájárult a város munkanélküli segélyakciójához jelentősebb összeggel. Nővérek buzgó támogatásával naponta 130—150 gyermeknek osztottottak ki ingyenebédet s ezek között ruhaneműt is osztottak ki és orvosi kezelésükről is gondoskodtak. Megalapozták a temetkezési segélyt, mely 15.000 lej gyorssegélyben részesíti az ör. kel-be költözött hozzátartozóit. Diszes emlétkáblát állítottak szentélyükben az ör. kelbe költözött tt-nek és feledhetetlen főmesterüknek a temetőben avatták fel siremlékét. Négy t hullott ki a tvéri láncból Arad keletén: Dr. Hank Albert, Kohn József, Marinkovich Péter és Vass Gusztáv h. főmester. Megemlíti még a jelentés, hogy új ügyrendet hészített magának a páholy és kitarozta jelentős költséggel helyiségeit. Ezenkívül a szks muzeum örvedetes gyarapodásáról számol be. Osszesen negyvenizben jöttek össze a tt a páholyban. Tartottak 21 I. foku, 2 II. foku, 2 III. foku, 1 felvételi, 1 gyázmunkát és 1 Jánosünnepi mun-

kát, továbbá 1 mesterértekezletet és 11 általános értekezletet. Örömmel emeli ki zárószavában a jelentés, hogy a testvéri összetartás láthatatlan, de mégis jelenlevő érzése megerősödött a páholyban. „*Át között nagyobb elevenség, élénkebb mozgalom volt észlelhető, friss erővel törtek fel új energiák s munkakedv és tetterő nyilvánult meg munkáinkon. A csüggedésnek és elkeseredésnek az a dermesztő fagya, mely szinte megbénította az egész világot, mirajtunk még nem lett urrá, rajtunk nem tudoti elhatalmasodni*“. Vajha a Concordiából kiáradó friss munkakedv és csüggedhetetlen tetterekészség valamennyi páholyunk, valamennyi testvérét át tudná hatni szks munkájában.

HIREK A NAGYVILÁGBÓL

Magyarország.

A délibábkergetők útján. (Washington emlékezete.) Április 16-án a Comenius-ról és Archimedes-ről elnevezett baráti körök meleg ünneppéggel hódoltak Washington György emlékének abból az alkalomból, hogy az északamerikai Egyesült Államok-nak ez a kiváló megalkotója kétszáz év előtt született. A megnyitót Dr. P. I. tartotta. „A szabadkőművesek, — mondotta — délibábkergetők. Avagy nem délibáb-e az emberszeretet, melynek megvalósítására szövetkeztek. A délibáb csalóka kép, mely egyre távolodik tőlünk, ha megakarjuk közelíteni. Az emberszeretet minden dogmatikus vallásnak is bevallott alapja és az ember mégis milyen embertelen eszközökkel igyekezett azt ezen a földön terjeszteni. Ma is a szerető ember inkább elrohasztja buzáját, kazánt fűt kávéjával, tengerbe veti gyapotját, semhogy éhez, fázó embertársát jóllakassa, fölruhazza. És amire képtelen volt ezermillió ember hitvallása, annyi századon át, arra vállalkozik a világvonatkozásban maroknyi szabadkőművesség. Mi biztasson bennünket? Az,

hogy a délibáb, ha el nem érhető, ha csalóka is, mégis valamely valóságnak az optikai képe, és ha az alföldek fata morganája a szik sarján hegyek, erdők, paloták, városok képét vetíti, ezek a hegyek, erdők, paloták, városok valahol mégis megvannak, messze, messze távolságban, de egyszer mégis csak elérhető, és a délibáb felébreszti bennünk a vágyat, hogy megközelítsük, elérjük azt, amit a varázslat elénk hoz. A nagy nyomorúság, a kétségbeesés vetíti lelkünk elé a jóllét, az elégtelenség és szabadság délibábját és mi elfikkadtan haladva az úton a szomjuságtól, egy kis emberszeretetért a multra vetjük a szemünket, hogy reményt merítsünk a jövőre. Keressük a múltban azokat az embereket, akik szabadságot hoztak és szeretetet hirdettek, akik azt tartották, hogy az emberszeretet csak a szabadság napsütésében érik meg és az a reményünk, hogyha csalóka délibáb is a közeljövő, mégis eljövend az az idő, mely újra olyan férfiakkal áldja meg a világot, kik szabadságot és szeretetet hoznak az emberiségnek és ezért ünnepezzük mi két évszázad távlatából a szks. Washington emlékét, akiről egyik életírója megállapította, hogy az ő nyilvános szereplésének, magánéletének magyarázatát szks. mivoltában kell keresnünk. S mert nem a főmegek, nem az embermilliók, hanem az egyes hivatott és kiválasztott apostoloktól várhatjuk az emberszeretet terjesztését, hiszünk és bízunk a szks-ségben." Az est következő száma Dr. B. G.-nak „Megemlékezés Washingtonról” címen tartott ünnepi beszéde volt. A tanulmány W.-t nemcsak, mint hazájának hü fiát, kiváló szervezőjét, államférfiát és polgárát állította elénk, hanem találó vonásokkal rajzolta meg benne, az emberben, a fiszta életű és nemes jellemű szks-t. Élete követésre méltó példa volt és maradt időtlen-időkön át. Hazájának igazán első polgára volt. Az emlékbeszéd előtt és után magasszínű hangverseny ékesítette a műsort. K. O. és D. I. pompás énekszámai és B. Gy.-né fókéletes művészi zongorajátéka áhitatot keltettek a lelkekben. A

zárószó Dr. B. K.-t illette, aki egészségi állapota miatt irásban küldötte el beszédét, melyből csupa érzés sugárzott. „Közvetek lesznek lélekben minden gondolatommal és szívem meleg szeretetével. ... Válságban van az egész emberiség s ez a válság szemünk láttára dagad fel... A válságból való kibontakozást keresi mindenki... Azonban szomorú valóság, hogy a sátán még mindig megszállva tartja a lelkeket; s a szívekbe nem enged be az emberszeretet melegét és őszinte érzését. Az emberiséget megszállva tartó ragálnak csak egy lelki és szívbeli ellenállás emelhetne gátat, ha a lelkekben és szívekben megvolna egy ellenlétés valódi tartalom ellenálló ereje s ha ezt meg lehetne szervezni az egész világon való együttműködésre. Erre a megszervezésre egyedül a királyi művészet hivatott... Kérlek titeket, hogy a szabadkőműves eszmét elaludni, de még csak szunnyadni se hagyjátok. Ha kevesen vagyunk is, az a sok, keblünkön elrejtett kis mécs, ha együtt lángol, mégis messze elvilágít és föbb fényvel megerősítve megfeszíthetja a lelkeket s az emberszeretefnek együttes erővel végzett munkája pedig felnyithatja az emberszívet s végre az emberiség megtalálhatja és megmentheti az embert... Ezért bizzatok törhetetlen hittel munkátok dalában." Az emelkedett hangulatu ünnepséget követő áldomáson (vacsorán) elhangzott beszédeken két gondolat volt végig. A szabadkőművesség nagyjai, mint Washington, Franklin, Lafayette, Goethe, Kazinczy, Kossuth valóságos titánok, kik az emberiséget, nemzeteket bevezették a kulturába, a minden szép, jó és igaz birodalmába; kövessük őket rendületlenül, mert ők nyújtanak biztatást az igék, az eszmék gyümölcsözésre érésében. A másik gondolat ez: A válságos idők megtanítják a vezetőket arra, hogy mi a teendőjük a vihar tengerén. Comenius és Archimedes nagy tanítóink ma is irányt mutatnak ugy az ifjuságnak, mint az öregeknek egyaránt.

(Bdpest.)

Somogyi Lajos.

A jövő gyermekének nevelése. Április 12. a Sas baráti-kör összejövetelén B. M. visszapillantást vetett arra a négy előadásra, melyek annak megállapításával foglalkoztak, hogy a) milyen a kir. művészet helyzete nálunk és Európában, b) miért van annyi ellenzője, c) miben áll a kir. művészet építőmunkája; d) utópia-e a kir. művészet. (Az előadásokról folyóiratunk idei 1—4 számában megemlékeztünk.) Ezuttal B. M. a következtetéseket vont le. A szövetség eddig jobára a jótékonságnak s a humanizmusnak volt buzgó és áldozatos művelője. A gyermek és szülővédelem, a siketnémák és vakok, továbbá a nyomorékok istápolása és gondozása körül ért el eredményeket. Ma, ő is, meg az előadók is úgy látják, hogy az embernevelés nagyjelentőségű kérdésével kell foglalkozniok. Az embernevelés munkáját a család mellett az iskola hivatott elvégezni, A jóságot és a szivnemességet az iskolából kell hódító útjára elindítani. Az iskolában kell lerakni az emberszeretet érzésének alapjait. Ezekkel az erényekkel rombolhatjuk le azokat a választófalakat, melyek az embereket embertestvéreiktől ma is elválasztják. Az egyéniség kialakulásának folyamata a gyermekben már 3-4 éves korában megindul, ezért már a szülői házban s azután az iskola kezdeti fokán, vagyis jókor kell elkezdeni a gyermek lelkiségének helyes irányu fejlesztését. Előadó szerint a gyermek lelkétől távol kell tartani mindazt, ami abban nem a békés, szeretettel teljes, egymást megértő, egyik a másikat támogató, érző szivü embert igyekezne kialakítani. A gyűlölet, megvetés, lenézés, lekicsinylés, az irigység, stb. körös, mérgező anyagát csirájában kell megsemmisíteni. Ennek a célnak az elérésére gondoskodni kellene, hogy a kezdő iskolás gyermekek kezébe olyan mesés, verses és képes könyvek kerüljenek, melyek az emberszeretet magvait ültetnék bele a fogékony gyermeki lélekbe. Ily könyvek előállításá után következne az oktató személyzet megszervezése az említett könyvek eredményes használására. E javaslatok keresztül vite-

lét egy új testület vagy egyesülés kezébe kellene letenni. Aztán szükség volna egy olyan gyermeklapra is, melyben a szülők is utmutatást nyernének arra, hogy hol és miben lehetnek segítségére a javasolt új nevelési iránynak. Ezzel a kérdéssel V. H. szerint már az általános szks. liga is foglalkozott. Bécsben az anyák és hadviseltek egyesülete küzd a béke érdekében. A javaslat megvalósulását óhajítja s bocsátja rendelkezésre vonatkozó adagyűjteményét. D. L. úgy találja, hogy a kir. művészet eddigi működésében bizonyos mértékben elsekélyesedett. Szerinte is jövőre az embernevelés kérdésére kell helyezni a fősulyt és ennek megfelelően át kellene alakítani a mai iskolai szervezeteket. R. F. a javaslatot másodrendü célt szolgálónak tartja. Embernevelésünkben minden vonalon a magasabb fokú műveltség elsajátításáért kell fáradoznunk. Az eszmecsere azzal végződött, hogy az előadásokat átadják a köznek abban a hitben, hogy a többi körök megbeszélései folyamán kialakul a felelet: a kir. művészetben mik legyenek a jövő munkái.

A baráti körök életéből. Április hó 7. a Kazinczy baráti kör népes összejövetelén, V. Zs. üdvözlője után P. J. ismertette a szülők szövetsége-nek célját, rendeltetését és nagy szükségességét. Ennek a társadalmi egyesülésnek Nagy László elhunyt barátunk volt életrehívója. Fanatikus hittel hirdette, hogy a gyermeki lélekkel az eddiginél többet kell foglalkoznunk, mert a gyermek a jövő. Ez okból elsősorban a szülőket, mint a gyermek legtermészetesebb nevelőit kell képessé tennünk magzatjaik helyes irányu nevelésére. Ezt a célt szolgálja a szülők iskolája s ennek munkáját a szülők szövetsége hivatott szélesebb körökben elterjeszteni. A szövetség több évi munkája már eddig is értékes eredményekre mutathat. Hetenként tartott előadásai népszerűek. A szülők szövetsége hívta életre a szülői tanácsadót, meg az ifjusági tanácsadót. Ez utóbbi nagy eredményekre mutathat: az ifjuság gondolkodásában, erkölcsi életében, elhatározásaiban. L. J. lelkesen buzdította a kör tagjait, hogy

1
egyenek buzgó harcosai a szülők szövetsége főrekvéseinek. — Sz. H. az *Apáthy István* baráti kör tagja szerint a *szülői tanácsadó* célja, hogy a családot közelebb vigye az iskolához. Közvetlen, hogy sok gyermek legtöbb hibája a fogyatékos házinevelésre vezethető vissza. Minthogy pedig a gyarlóságok (mint pl. durvaság, dacosság, hanyagság, felületesség, hazudozás stb. stb.) az iskolában is kiütözköznek; ezekről a gyermeket közös erővel és bölcs megértéssel a családnak és az iskolának kell leszoktatnia. Ehhez a munkához kívánja elvezetni a szülőket a *szülői tanácsadó*, amelynek a rendeltetése az, hogy az iskolában a tanítók, tanárok (osztályvezetők) hetenként erre a célra kitűzött órán irányítást, utmutatást nyújtanak a hozzájuk forduló édesanyáknak vagy apáknak. Ezt a szaks. gondolatot és ideát ismertette meg az oktatásügy munkásai és a szülők részére tartott értekezleten Sz. H. barátunk. Ezzel mintegy példát mutatott arra is, hogy mint lehet a kir. művészet eszméit a mindennapi életbe átvinni és valóra váltani. A népes értekezlet megértéssel tette magáévá a *szülői tanácsadó* szervezésére vonatkozó felhívást. — Április 17. a Farkasréti temetőben találkozott néh. Singer Artur családjá, rokonsága, számos barátja, tisztelője s a *Budapest* baráti kör tagjai. A *Singer Artur* sirja fölé emelt emléket avatták fel. Dr. Kiss Arnold, a budai izr. hitközség jeles költő-papja nemesveretű, tartalmas beszédben idézte S. A., a kiváló író és hírlapíró életét. „A toll az én hatalmam” mondotta életében az elköltözött, ám ő ezt a tollat mindig a jóság, a szépség és az igazság eszményeiért folytatott munkában használta. Hazájának, a kulturának és övéinek élt. Siremléke utmutató pihenő helyéhez s emlékeztető az ő lebilincselő egyéniségére. Baráti köre nevében Sz. J. beszélt, szívből szívekhez intézte szavait és méltatta az egy év előtt elköltözöttben a hú férjet, a gondos családapát és az izzó lelkesedésű jóbarátot. A fölavatott siremléket K. R. barátunk, *Singer Artur* egyik

leghivebb barátja állította. Ez a tett becses tanuságtétel és nemes példa K. R. áldozatos, cselekvő baráti szeretetéről.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Stvaranje, Subotica. Hálás köszönet a küldeményért. Az e havi anyagtorlódás miatt — fájdalom — jelen számunkba már egyiket sem szorítottuk be. A német nyelvű előadást júniusi számunkban feltétlenül közölni fogjuk, míg a másik egyébként megindítóan szép gyászbeszéd, minthogy hónapokkal ezelőtt hangzott el, annyira elvesztette időszerűségét, hogy sajnálattal bár, közléséről kénytelenek vagyunk lemondani. Nem lenne méltányos, hogy a lap ilyen kis terjedelme mellett aktuális anyagot mellőzzünk miatta.

F. S. Arad. A cikk, melyért általános szakszempontról is külön hálások vagyunk, szintén csak a jövő számban jöhet. Az elmúlt hó eseménye a kolozsvári értekezlet volt, így természetes, hogy a rendelkezésre álló tér túlyomó részét ennek kellett szentelnünk.

F. Gy. t. Brassó. A naptár hézagpótló, következő számokra is köszönettel vesszük.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETE

A *Testvériség* befizetése körül egyes keleten nagyobb hátrálékokat tüntet fel pénztárosunk számadása. Különösen az egyes számok megrendeői között sok a hátrálékos, ami a kiadóhivatalt kötelezettségeinek pontos teljesítésében érezhető nehézségek elé állítja. A hátrálékosokhoz mostani számunkhoz mellékelve kimutatás megy a kiadóhivatalnak járó összegekről. Kérjük mindazokat, akik ilyen kimutatást kapnak, ne tekintsék ezt a kiadóhivatal részéről molesztálásnak, csak kötelességszerű figyelmeztetésnek és szíveskedjenek az egyenként nem túl nagy összegre rugó, de számunkra mégis jelentős tételeket mielőbb rendezni. Csehszlovákiai előfizetőink a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* bármelyik ot-tani fiókjánál vagy affiliált intézeténél teljesíthetnek befizetéseket *Vikol Kálmán* bankigazgató *Cluj*, *Erdélyi Bankra* szóló átutalással.